

Aktuálna judikatúra v obchodnom práve

JUDr. Andrea Moravčíková, PhD.

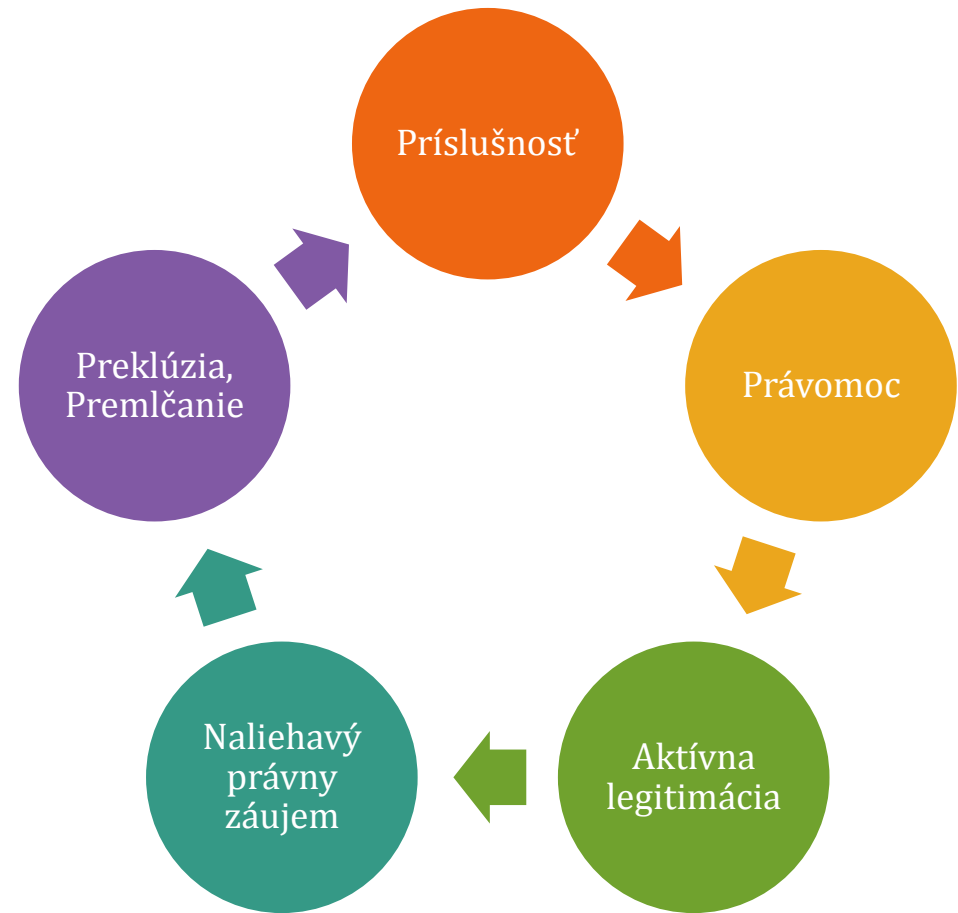
Prípadové štúdie a ich riešenia

- Procesné otázky
 - Právomoc
 - Príslušnosť
 - Vstup intervenienta v obchodných veciach
 - Doručovanie
- Konkurz a reštrukturalizácia
 - Prípustnosť dovolania
 - Odvolanie správcu
 - Úkony úpadcu
 - Vstup správcu do konania veriteľa proti konateľovi

- Obchodné spoločnosti
 - Neplatnosť uznesenia VZ – charakter lehoty
 - Predkupné právo na akcie
- Záväzkové právo
 - Zodpovednosť banky za škodu spôsobenú výberom neoprávnenou osobou
 - Splatnosť pohľadávky
 - Úloha znalca v konaní, cena diela
 - Nájom nebytových priestorov a odstúpenie
- Premlčanie
 - Spočívanie premlčania vo vzťahu k spoludlžníkovi

Postupnosť riešenia otázok súvisiacich s konaním pred prejednaním veci samej

- Príslušnosť – vecná, miestna, kauzálna
- Právomoc – Brusel I., doložky
- Aktívna legitímácia – osoba oprávnená nárok žalovať
- Naliehavý právny záujem – určovacie žaloby
- Preklúzia, premlčanie – ex offo (?)
- Absolútna neplatnosť – ex offo (?)
- NŠ – najskôr predpoklady, potom výška

Procesné otázky

Kauzálna príslušnosť zmenka

- Vec postúpená z OS Čadca na OS Žilina
- Nesúhlas z dôvodu, že vec nie je zmenkovou vecou z povahy návrhu – o určenie neplatnosti obsahu *dohody o vyplnení zmenky*
- § 10 ods. 1 zákona č. 371/2004 Z.z. je zmenkovým súd, ktorý je príslušným na konanie vo veciach týkajúcich sa zmeniek ...
- Nesúhlas nie je dôvodný

Príslušnosť vo veciach Cbi

- Stanovisko obchodnoprávneho kolégia R 98/2014
- Ustanovenie § 9 ods. 3 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. (Občiansky súdny poriadok) v znení neskorších predpisov neupravuje príslušnosť súdov na rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vydaným v sporoch vyvolaných konkurzným konaním. **Príslušnosť súdov na rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vydaným v konaniach vyvolaných konkurzným konaním sa posudzuje podľa všeobecnej právnej úpravy (ust. § 10 ods. 1 O. s. p. a ust. § 3 zákona č. 371/2004 Z. z.).**

Právomoc daná doložkou

- Brusel I. čl. 23 – dohoda o právomoci (*Ak sa účastníci zmluvy, z ktorých jeden alebo viacerí majú bydlisko v členskom štáte, dohodli, že súd alebo súdy členského štátu majú právomoc na riešenie sporov, ktoré vznikli alebo môžu vzniknúť v súvislosti s konkrétnym právnym vzťahom, potom má právomoc tento súd alebo tieto súdy. Táto právomoc súdu je výlučná, ak sa účastníci nedohodli inak. Takáto dohoda o voľbe právomoci musí byť buď: a) písomná alebo písomne potvrdená, alebo b) vo forme, ktorá je v súlade s praxou, ktorú medzi sebou zaviedli účastníci zmluvy, alebo c) v medzinárodnom obchode vo forme, ktorá je v súlade so zvyklosťami, ktoré sú alebo majú byť účastníkom zmluvy známe, a ktorá je v takomto obchode dobre známa a pravidelne dodržiavaná účastníkmi, ktorí uzatvorili zmluvu typickú pre daný obchodný vzťah.*)
- Námietka príslušnosti odporcom pri prvom úkone
- Dohoda je obsiahnutá na faktúre dodávateľa, ktorá je zároveň akceptáciou návrhu kúpnej zmluvy, ktorá však doložku neobsahuje
- Presne zistiť, či obsah a forma dohody zodpovedá praxi a zvyklostiam strán a či k dohode došlo

Vedľajší účastník – právny záujem vs. súhlas účastníka

- v merite sa rieši neplatnosť uznesení VZ, intervenientom na strane žalovaného je akcionár žalovanej spoločnosti, ktorý sa ich zúčastnil a hlasoval *za*; žalobcovia so vstupom súhlasia, spoločnosť nesúhlasí
- otázka prípustnosti vedľajšieho účasti za predpokladu, že hlavný účastník s ním nesúhlasí a v konaní je potrebné skúmať existenciu právneho záujmu na výsledku konania
- *1 Obdo/38/2014*: Akcionár nijakým iným spôsobom do konania vstúpiť nemôže, hoci jeho právne postavenie sa jednoznačne v prípade úspechu alebo neúspechu odporcu v konaní zmení a zasiahne do jeho majetkových práv chránených ústavou. Nemôže sám podať žalobu, keďže sám za prijaté uznesenia hlasoval a má za to, že sú platne prijaté. V uvedenom kontexte sa javí rozhodnutie R 79/1999 (o ktoré oprel svoje zmeňujúce rozhodnutie odvolací súd) rozhodnutím, ktoré doposiaľ nebolo ustálenou judikatúrou prekonané tak, že by sa s jeho dôvodmi novšie rozhodnutie najvyššieho súdu zaoberalo a prijalo názor odlišný a jednotný. Je potrebné prisvedčiť názoru v ňom prijatému a stotožniť sa s tým, že **v konaní o vyslovenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia akciovej spoločnosti má tretia osoba, ktorá podala podnet na vstup do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného, právny záujem na výsledku konania vždy, ak jej právne postavenie bude výsledkom sporu ovplyvnené závažným spôsobom.**

Nedoručenie vyjadrenia k odvolaniu odvolateľovi

- **Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces.**
- **Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces.**
- *(uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. augusta 2014, sp. zn. 2 Cdo 209/2014)*

Konkurz

Prípustnosť dovolania

- OS zamietol návrh veriteľov na zastavenie RK, začatie KK a vyhlásenie konkurzu; KS rozhodnutie zrušil a vrátil s tým, že konkurz treba vyhlásiť, postupujúc analogicky podľa OSP
- Postup odvolacieho súdu je vyvodený z dikcie ZoKR vychádzajúc z postupu súdu prvého stupňa, ktorý rozhodol spôsobom odporujúcim predpokladanému procesnému postupu formulovanému v ZoKR. Návrh podali veritelia, ktorí žiadali postupovať spôsobom upraveným v ust. § 131 ods. 2 písm. a/, kedy však súd rozhoduje bez návrhu – teda návrh veriteľov mal vyhodnotiť ako podnet a mal skúmať závažnosť konania správcu. Pokiaľ postupoval tak, že zamietol návrh veriteľov z dôvodu, že v konaní správcu nevzhladol závažné porušenie jeho povinnosti, konal nad legislatívne daný rámec ZoKR, čím je podľa ust. § 196 ZoKR naplnený predpoklad procesnej aplikácie občianskeho súdneho poriadku a odvolací súd musel rozhodnutie preskúmať. Prípustnosť odvolania voči rozhodnutiu súdu prvého stupňa ZoKR vôbec nerieši a nie je tak aplikovateľné obmedzenie použité v druhej vete odseku 1 § 198 ZoKR.
- Procesný postup vyššie uvedený však v dovolacom konaní nie je za žiadnych okolností prípustný, keďže v § 198 je základným obmedzením prípustnosti dovolania to, že ide o začaté konkurznom resp. reštrukturalizačné konanie, kde za žiadnych okolností prieskum mimoriadnymi opravnými prostriedkami možný nie je (*1 Obdo/51/2014*).

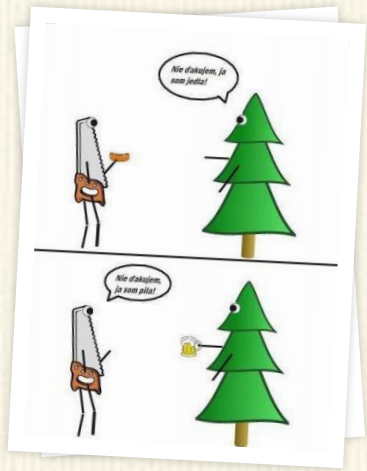
Zbavenie funkcie správcu

- Správca bez súhlasu súdu uzavrel za úpadcu Zmluvu o nájme nebytových priestorov a Zmluvu o poskytovaní právnych služieb
- Súd prvého stupňa dospel k záveru, že správcu je potrebné odvolať, keď dôležitým dôvodom pre takýto postup je tá skutočnosť, že správca svojím konaním poškodil veriteľov tým, že si bez vedomia a súhlasu súdu zadovážil majetkový prospech
- **Z dôležitých dôvodov** môže podľa ust. § 8 ods. 5 ZKV účinného v čase vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu môže súd na návrh úpadcu alebo správcu alebo aj bez návrhu zbaviť správcu funkcie.
- Pokiaľ by malo byť dôležitým dôvodom neplnenie povinnosti správcom, z obsahu spisu nevyplýva, že by súd prvého stupňa nejakú povinnosť správcovi uložil alebo že by ho na plnenie povinnosti vyzval, resp. že by mu nejakú súdom predvídanú povinnosť zákon ukladal (žiadať súhlas k úkonom). Neboli tak splnené podmienky na odvolanie správcu – nepreskúmateľná úvaha prvostupňového súdu.

Zmena účastníkov konkurzu - vertieľa

- OS nepripustil zmenu na strane veriteľa z dôvodu, že úkon postúpenia pohľadávky vyhodnotil ako neúčinný s poukazom na ust. § 44 ZoKR (riešiac to prejudiciálne)
- Podľa ust. §44 ods. 1a 2 zákona č. 7/2005 Z.z., oprávnenie úpadcu nakladať s majetkom podliehajúcim konkurzu a oprávnenie konať za úpadcu vo veciach týkajúcich sa tohto majetku, vyhlásením konkurzu prechádza na správcu; správca pritom koná v mene a na účet úpadcu. Právne úkony úpadcu urobené počas konkurzu, *ak ukracujú majetok podliehajúci konkurzu*, sú voči jeho veriteľom neúčinné; **tým nie je dotknutá ich platnosť.**
- Je vylúčený postup podľa ust. § 92 ods. 2 OSP

Aktívna legitimácia na uplatnenie NŠ veriteľom voči konateľovi SRO

- Január 2013 – podaný návrh voči konateľovi podľa § 135a ObZ; pohľadávka je judikovaná a exekúcia voči spoločnosti neúspešná
- Konateľ konal podľa návrhu okrem iného v rozpore s § 136 v spojení s § 65 ObZ (zákaz konkurencie)
- Marec 2014 – vyhlásený konkurz na SRO
- Správca odmietol uplatňovať nárok už uplatnený v konaní
- Stráca veriteľ aktívnu legitimáciu?

Obchodné spoločnosti

Neplatnosť uznesenia VZ - lehota

- VZ sa konalo 30.6.2011, navrhovateľ sa ho zúčastnil;
- návrh na vyhlásenie neplatnosti uznesení VZ **doručený súdu**
 - Elektronicky (bez ZP) 29.9.2011
 - Doručené súdu poštou 5.10.2011 (streda)
 - podané na pošte v pondelok 3.10.
- Bol návrh podaný v trojmesačnej lehote podľa ust. § 131 ods. 1 ObZ?

Predkupné právo na akcie

- Akcionár požiadal predstavenstvo o udelenie súhlasu na prevod akcií, pričom toto podľa stanov malo odpovedať do 30 dní
- Zároveň ho vyzval, aby podľa stanov zverejnilo na tabuli v sídle AS výzvu na uplatnenie predkupného práva, keďže nepoznal oprávnených akcionárov
- O 3 týždne dostal akcionár odpoveď predstavenstva, že si predkupné právo uplatnilo sedem akcionárov po 1000 eur za akciu
 - Bolo predkupné právo uplatnené riadne?
 - Malo ešte predstavenstvo rozhodnúť aj o ne/udelení súhlasu na prevod akcií?

Uznesenie VZ a práva akcionára

- 2 akcionári
 - 1 (žalobca) má predbežným opatrením obmedzený výkon akcionárskych práv (51%) a VZ sa nezúčastnil
 - 1 v čase konania VZ nebol zapísaný v zozname akcionárov; zúčastnil sa
- VZ zvolal člen DR
- OS konštatoval neplatnosť uznesení z dôvodu, že sa konalo bez prítomnosti riadnych akcionárov; zvolané bolo riadne podľa § 184 ods. 2 v spoj. S § 199 ObZ; konštatoval, že žalobca *mohol* byť na svojich právach dotknutý a tak uznesenia vyhlásil za neplatné
- KS zmenil a zamietol z dôvodu, že nepreukázal obmedzenie svojich akcionárskych práv, ako aj z dôvodu, že na VZ nemal hlasovacie práva (v dôsledku PO) a tak k obmedzeniu jeho práv ani dôjsť nemohlo

Zvolanie VZ

- Návrh na určenie neplatnosti uznesení VZ o odvolaní konateľa z funkcie z dôvodu, že bolo zvolané v rozpore so SZ a § 128 ods. 1 ObZ
- SZ určuje, že VZ zvoláva konateľ
- Konateľ VZ nezvolal a nezúčastnil sa na ňom, VZ zvolali spoločníci
 - Je konateľ aktívne legitimovaný na podanie žaloby?
 - Sú uznesenia VZ platné, hoci nebol dodržaný postup zvolávania?

Záväzkové právo

Náhrada škody

- Žalobca – klient banky – žiada zaplatiť sumu, ktorú táto vyplatila osobe preukazujúcej dispozíciu účtom na základe PM udelenej konateľom spoločnosti (je preukázané, že táto PM bola sfaľovaná)
- Podľa zmluvy o bežnom účte s peňažnými prostriedkami disponuje osoba uvedená na formulári podpisových vzorov uloženom v banke – konateľ spoločnosti.
- V obchodných podmienkach je uvedené, že banka nezodpovedá za pravosť, úplnosť, platnosť a vecnú správnosť predložených dokumentov; ďalej že banka neručí za pravosť podpisu a nezodpovedá za škody, ktoré vzniknú z napodobenia alebo falšovania podpisu.

Splatnosť zmluvnej pokuty; zápočet

- Dielo malo byť ukončené 30.6.2003; skutočne ukončené 7.11.2003 a protokolárne odovzdané 25.11.2003.
- Cena diela uplatnená faktúrou so splatnosťou 29.8.2003.
- Zo zmluvy vyplýva, že zhotoviteľ zaplatí zmluvnú pokutu za omeškanie s odovzdaním diela vo výške 5% z ceny diela za každý začatý mesiac omeškania.
- Objednávateľ vystavil faktúru na ZP so splatnosťou 26.11.2003.
- Zápočet na cenu diela si uplatnil listom, ktorý dal na prepravu 2.1.2004, na tento list reagoval zhotoviteľ dňa 13.1.2004.
 - Kedy nastala splatnosť zmluvnej pokuty?
 - Kedy došlo k stretu pohľadávok (cena diela vs. zmluvná pokuta)?

§ 351 ods. 1 ObZ

- Žalobkyňa od zmluvy o dielo odstúpila podľa § 348 Obchodného zákonníka a požiadala o vrátenie nevyčerpanej sumy zálohy.
- Sporným je **spôsob ocenenia výkonov** poskytnutých žalobkyni do momentu odstúpenia od zmluvy o dielo.
- Súdy prvého aj druhého stupňa zhodne uzavreli, že odstúpením od zmluvy zanikli všetky práva a povinnosti zmluvných strán vyplývajúcich zo zmluvy, teda právny dôvod plnenia dodatočne odpadol. Keďže zmluvné strany si po uzatvorení zmluvy poskytli vzájomné plnenie, po odstúpení od zmluvy im vznikla povinnosť vzájomné plnenie si vrátiť. Žalobkyňa poskytla žalovanému zálohu a žalovaný vykonal pre žalovanú časť stavebných prác dohodnutých v zmluve, za ktoré je potrebné poskytnúť peňažnú náhradu.

Odstúpenie vs. výpoveď

- Z povahy zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov ako normy *lex specialis* vo vzťahu k Občianskemu zákonníku ako normy *lex generalis* vyplýva, že nemožno vylúčiť dôvody zániku nájomného vzťahu upravené v rámci všeobecných ustanovení o nájomnej zmluve, resp. všeobecné dôvody zániku záväzkov ako napr. odstúpenie od zmluvy.
- Nemožno zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúceho sa nájomnej zmluvy, ani z ustanovení zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov vyvodit' vylúčenie možnosti aplikácie všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka o právnych úkonoch.
- Účastníkom právneho úkonu, ktorí rešpektujú dôsledky plynúce z kogentnej špeciálnej úpravy, nemožno uprieť, aby si v medziach daných všeobecnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka dohodli aj taký spôsob zániku ich zmluvného záväzku, ktorý má oporu v platnom práve. Pokiaľ účastníci takúto možnosť využili, je potrebné dôsledok z toho plynúci rešpektovať. Ustanovenie § 679 ods. 3 Občianskeho zákonníka (dispozitívne ustanovenie) nebráni účastníkom zmluvy o nájme nebytových priestorov dojednať si možnosť odstúpenia od zmluvy pre prípad neplatenia nájomného, ako v tomto prípade (§ 48 Občianskeho zákonníka). Treba mať totiž na zreteli, že aj pre takéto ustanovenie ako súčasť zmluvy o nájme nebytových priestorov platí všeobecná úprava Občianskeho zákonníka o právnych úkonoch (§ 34 a nasl. Občianskeho zákonníka).
- *(uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. novembra 2012, sp. zn. 2 Cdo 216/2011)*